14.5.2018

Tarkastusvaliokunta
TrV@eduskunta.fi

Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön lausunto HE 16/2018, valinnanvapaus

Vastaus tarkastusvaliokunnan kysymykseen koskien mahdollisia korvausvaatimuksia, mikäli valinnan vapauslainsäädäntö myöhemmin kumottaisiin

Tarkastusvaliokunta pyysi ministeriöiltä kirjallista lausuntoa valiokunnalle kysymykseen: "Mikäli valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö myöhemmin eduskunnan toimesta kumottaisiin, mitkä olisivat kumoamisen vaikutukset? Syntyisikö kumoamisesta mahdollisia korvausvaatimuksia sopimusten purkautumisen johdosta?"

Valinnanvapauslain mukaan maakunnan asettamat palvelutuottajia koskevat ehdot vahvistetaan hallintopäätöksellä ja yksityisen suoran valinnan (sote keskus-) palvelutuottajan kanssa tehdään käytännön järjestelyistä vain ehtoja tarkentava teknisiä mm. maksatukseen liittyvä asioita koskeva sopimus. Sääntelyn tarkoituksena on, että maakunta voi jatkuvasti ohjata palvelujärjestelmään alueen asukkaiden tarpeen muutoksien perusteella ja järjestelmään voi jatkuvasti liittyä uusia palvelutuottajia. Järjestelmä on siten ns. juokseva järjestelmä eikä palveluita lukita samalla tavoin määräaikaisesti, kuten esimerkiksi hankintalainsäädännön perusteella tehtävissä sopimuksissa. Maakunta voi myös muuttaa yksipuolisesti valinnanvapausjärjestelmän ehtoja sekä korvausten määrää ja perusteita valinnanvapauslainsäädännön mukaisesti. Muutokset ovat mahdollisia lainsäädännön muutosten tai maakunnan hallintopäätöksen perusteella. *Tällaisessa järjestelmässä palvelutuottajille ei synny siten sopimuksen sitovuuteen liittyen ns. perusteltuja odotuksia tai luottamuksensuojaa itse järjestelmästä, eikä maakunta ole sopimusoikeudellisesti vahingonkorvausvelvollinen lainsäädäntömuutoksista johtuvista muutoksista palvelujärjestelmään.*

Mahdollisia EU-oikeudesta tai kv. investointisopimuksista johtuvia valtion vahingonkorvausriskejä on kuvattu erikseen hallintovaliokunnalle aiemmin toimitetuissa vastineissa eikä yllä oleva vastaus koske niitä.